

Hypotalamus	Paleocortex	Neocortex
mat/hunger–dryck/törst	makt, rang, hanterbarhet	förstå, forska,
sömn/vakenhet	omvårdnadsmakt	moral, etik,
nyfikenhet/trygghet	rituella beteenden/revolt	empati?
sexualitet	bli sedd och älskad	meningsfullhet, tro

Figur 1. Tänkt behovsformulering utifrån en tredelning av hjärnan. Nederst är våra tre olika existentiella behov angivna.

sig åt att förstå och påverka hanterbara faktorer.

Om inte vetenskapen är särskilt klar över den humanbiologiska effekten av kvicksilverexponering från tandfyllningar kan man rikta sin terapeutiska strävan mot mer gripbara bio-psykosociala faktorer. I detta sådant perspektiv blir fasthakning vid ofruktbara trosföreställningar ett tecken på att det är viktigt för personen att undvika förändringar, eller en oförmåga att anbringa mer komplexa förklaringsmodeller på just denna situation.

En sorts bio-psyko-social modell av hur hjärnan kan tänkas formulera våra behov kan kanske klargöra varför kränkning av en persons förståelse av sin sjukdom utlöser så negativa reaktioner (Figur 1).

De hypotalamiska/limbiska systemen formulerar våra kroppsliga behov, paleocortex formulerar grupplevande djurs behov och neocortex formulerar den abstrakt tänkande varelsens behov [3, 4].

Behoven uppträder med varierande amplitud och frekvens, likt vågor mot stranden. Behovsbrist i fråga om troföreståelse inträder då en förklaringsmodell hotas utan att ersättas av en annan.

Jag hoppas att denna modell för förståelse kan underlätta för både patienter och kolleger att ödmjukt och med respekt möta varandra även om man är oenig i sak. Några års arbete med rehabilitering av personer med långvariga smärttillstånd har övertygat mig att denna modell fungerar i praktiken. Med bio-psyko-social utrednings- och behandlingsmetodik erhöll vårt team enastående resultat, men det är en annan historia.

Anders Löfqvist

leg läkare, specialist i ortopedi
och företagshälsovård,
Oslo

Referenser

1. Per G Swartling. Nya råd om amalgam- och elbesvär. Respektera patientens åsikt om or-

saken till besvären. Läkartidningen 1998; 95: 1315.

2. Engel. The clinical application of the biopsychosocial model. Am J Psych 1980; 137 (May 5).
3. Henry JP, Stephens PM. Stress, health, and the social environment. A sociobiologic approach to medicine. New York: Springer-Verlag 1977.
4. Folkow B, Julius S, Basset DR. Handbook of hypertension – behavioral factors in hypertension. Elsevier Science Publishers BV; 1987; 9: 1-18.

Mycket lidande i de fall autistiska barn fått fel diagnos

Kommentarerna i Läkartidningen 16/98 om barn med autism bör kompletteras med ett par synpunkter.

Under senare år har jag stött på två särpräglade typer av problem som drabbat barn med autismproblem.

De ibland påfallande egenheterna i barnets beteende får omgivningen att undra om barnets hemmiljö. Socialsekreterare, barnpsykologer och barnpsykiatrer börjar tala om problem hos modern och vill undersöka hur mor och barn »relaterar». Det kan leda till att barnet tas in från familjen, »placeras» i »familjehem» och får »psykoterapi», som förresten också rekommenderas modern.

I andra fall kan barnen ha ett anstötligt sexbeteende och dagispersonal anmäler misstanke om att barnet är »ut-satt» för övergrepp. I flera fall har polisutredning skett och med hjälp av barnpsykologer och barnpsykiatriska institutioner har fäderna åtalats. Blir mannen fälld mot sitt nekande väntar ett långt fängelsestraff, blir han friad övertar socialtjänsten saken och skiljer barnet från sin far under översköldlig tid.

Misstagen är numera ousäktliga

Erfarenheter som sakkunnig i hithörande ärenden bekräftar att dessa barn feldiagnostiseras med svåra följder för dem och deras familjer. Misstagen är numera ousäktliga. Det har gått år sedan hypoteserna att autismsymtom skulle bero på bristande känslöengagemang hos modern definitivt blivit ve-

derlagda. Att domstolarna fortfarande följer Socialstyrelsens allmänna råd 1991:3 framgår bl a av följande citat (något förkortat) från en hovrättsdom, som rörde en oskyldig man och hans barn med autismsyndrom:

»Hovrätten går ut ifrån att sexuella övergrepp kan yttra sig i sådant sexuell intresse som barnet lagt i dagen. Detta framgår också erfarenhetsmässigt som begripligt nog. Att enbart en organisk hjärnskada skulle kunna utlösa sådana verkningar ställer sig hovrätten skeptisk till. Det är nämligen så svårt att finna övertygande sammanhang och mening i en sådan förklaring att hovrätten inte kan ta intryck därav.»

Fadern fick resning efter några månader i fängelse och frikändes.

Rudolf Schlaug

med dr,
Lund

Alltid dubbelt radavstånd!

Samtliga manus, även korta inlägg i debatt- och korrespondensspalterna, skall vara utskrivna med minst dubbelt radavstånd och max 25 rader per sida.

Manus som inte följer denna regel återsänds till författaren för omskrivning, vilket avsevärt försenar publiceringen.